

Citater
Tekstnoter
Teksthenvisninger
Litteraturliste

Hvad skal du dokumentere?	2
Citater	2
Tekstnoter	3
Teksthenviisninger	3
Litteraturliste	4
Bøger og rapporter	5
Dele af bøger	6
Tidsskriftartikler	6
Avisartikler	7
Interview	7
Generelt om elektroniske dokumenter	8
www-dokumenter	8
Dele af www-dokumenter	9
Elektroniske tidsskrifter	9
Elektroniske avisartikler	10
E-bøger og tidsskriftartikler fra databaser	10
Dvd, video, Cd-rom, lydbånd m.v.	11
Spillefilm	11
Tv-udsendelse	11
Bidrag til nyhedsgrupper	12
Bidrag til e-konferencer	12
Eksempel på litteraturliste	13
Gode råd	15

Hvad skal du dokumentere?

De fleste skriftlige opgaver og videnskabelige arbejder bygger på påvirkninger og inspiration fra andre. Det kan være svært at vurdere, hvor langt dokumentationskravet går - skal man f.eks. dokumentere det, vi alle ved?

Tommelfingerreglen er, at når viden udgør en del af et fælles fagligt grundlag, behøver man ikke føre sandhedsbevis for det, f.eks. at Danmarks Designskole er en uddannelsesinstitution under Kulturministeriet. Men generelt hellere én reference for meget end én for lidt.

Hovedformålet med at referere er:

- At gøre det muligt at se, hvad der er resultatet af din egen tankevirksomhed, og hvad der stammer fra andre
- At kunne identificere og finde den litteratur, du nævner i teksten

Referencerne skal rumme elementer, som gør entydig identifikation og genfindning af dokumentet mulig, og det er derfor vigtigt, at du er *konsekvent og logisk* i brug af referencer og udformning af litteraturliste.

Denne vejledning bygger på the American Psychological Associations (APA) praksis og giver dig et bud på, hvordan du forholder dig til citater, tekstnoter og -henvisninger og udformning af litteraturliste.

Citater

Velvalgte citater kan være gode i en tekst, men overdriv ikke. For mange citater virker forstyrrende og får teksten til at virke uoriginal. Sørg for at citere korrekt og fair; en videnskabelig tekst er ikke en biografreklame, og det går derfor ikke bare at trække de passager frem, som passer i ens kram.

Tekstnoter

Tekstnoter kan bruges til at give supplerende og uddybende information. De kan være nyttige, men bør heller ikke overdrives. Tekstnoterne kan anføres som fodnoter i bunden af siden eller efter hvert kapitel/hovedafsnit.

Teksthenvvisninger

I opgaveteksten og ved figurer og tabeller henvises til litteraturlisten ved at indsætte parenteser med navn, udgivelsesår og sidetal enten før eller efter henvisningen.

Eksempler ...indtil midten af dette århundrede har dansk møbelkunst aldrig gjort sig selvstændigt gældende uden for landets grænser (Sieck, 1999, s. 9).

 ...et andet synspunkt (Margolin, 2002, s. 122-125) repræsenterer en mere...

Er der to forfattere til et værk, nævnes de begge adskilt med "&" samt år og sidetal.

Eksempel ...kunne ligge i en bukselomme eller have en standardstørrelse, der passer til moderne stereoanlæg (Engholm & Michelsen, 1999, s. 121).

Er der flere end to forfattere til et værk anføres kun det første forfatternavn, efterfulgt af "*et al.*" i kursiv samt år og sidetal. Dette gælder *kun* i selve opgaveteksten. I litteraturlisten skrives alle forfatternavne fuldt ud.

Eksempel En af arkitektens opgaver er at placere et hus rigtigt i forhold til solen (Clement *et al.*, 1996, s. 86).

Personlig kommunikation (e-mails, telefonsamtaler etc.), som ikke kan genfindes af andre, refereres i teksten, men udelades af litteraturlisten.

Eksempel Nanna Ditzel (email, 12. maj 2001) bekræftede at...

Litteraturliste

Litteraturlisten skal indeholde alle referencer, der er brugt i og henvist til i opgaveteksten. Litteraturliste ligger allerbagerst i dit dokument (opgaven, artiklen eller andet).

Følgende anvisninger til litteraturlisten tager sit udgangspunkt i *navne-år metoden*. Ved brug af denne metode anføres forfatternavnet (efternavnet sættes først) sammen med udgivelsesår. Metoden har som konsekvens, at litteraturlisten skal ordnes alfabetisk efter forfatterens efternavn og dernæst udgivelsesåret. Navne-år metoden bygger på princippet letter-by-letter ("Ingenting før noget"), dvs. Jens Anker før Jens Ankersen.

Husk at når du anvender fremmedsproget materiale, f.eks. bøger på engelsk, skal du som hovedregel bruge det sprog, materialet er skrevet på. Det vil sige, du skal skrive "page 7-11", og ikke "side 7-11" hvis materialet er skrevet på engelsk, og du skal ikke oversætte "Berg Publisher" til "Bergs forlag".

Nedenfor kan du se eksempler.

Bøger og rapporter

Skabelon:

Forfatter. (år). *Titel: Undertitel* (udgave). Udgivelsessted: Forlag. (Serietitel; nr.). Note.

Eksempler Jankowski, J. (1992) *Shelf Life: Modern package design 1920-1945*. San Francisco: Chronicle Books

Hajer, M. & Reijndorp, A. (2001). *In search of new public domain: Analysis and strategy*. Rotterdam: Nai Publishers

Clement, J.; Holck, A. V. & Ulrich, M. M. (1996). *Arkitektur med andre ord*. København: Alinea

Jor. F. (Red.). (1999). *Nordiske kunstner hjem*. København: L&R Fakta

Hauchrog, E. (1997). *Tegnekompendiet: En indføring i den klassiske rumlige tegning*. København: Danmarks Designskole. Basisstudiet.

Yderligere kommentarer til:

Forfatter

- Efternavn skal altid sættes før fornavn. Fornavne kan skrives som initialer
- Er der to forfattere nævnes begge adskilt med "&"
- Er der flere forfattere nævnes alle adskilt med ";" (semikolon) og med "&" foran det sidste navn
- Udgiver og redaktør anføres som forfatter efterfulgt af "(ed.) ved én editor, "(eds.)" ved to eller flere editorer
- Flere værker af samme forfatter ordnes kronologisk med det ældste først. Har en forfatter udgivet flere publikationer i samme år, adskilles værkerne ved at skrive "a", "b", etc. *efter årstallet*. – også inden i teksten (1998a) og (1998b)

- Er forfatteren anonym skrives "Anon"
- Dokumenter uden forfatter ordnes efter titel år
- Findes på titelbladet eller bagsiden af dette (oplagsåret skrives - ikke året for genoptryk)
- Er årstallet ukendt skrives "u. å."

Titel

- Anføres fra titelbladet. Titlen *kursiveres*
Udgave
- Nævnes kun hvis det ikke er den første. Det angives som "udg." eller "ed" afhængigt af sprog

Udgivelsessted

- Forlagets hjemsted/by. Er der flere skrives kun den førstnævnte by. Hvis du ikke kender udgivelsesstedet, skal du skrive "u. s."

Forlag

- Er der angivet flere forlag, nævnes kun det første

Dele af bøger

Skabelon:

Bidragets forfatter. (år). Bidragets titel: Undertitel. I: Monografiens forfatter eller redaktør, *monografiens titel* (evt. udgave, bidragets sidetal). Udgivelsessted: Forlag

Eksempel Luhmann, N. (1998). Erkendelse som konstruktion.
I: Hermansen, M (ed.), *Fra læringens horisont – en antologi*. Århus: Klim

Tidsskriftartikler

Skabelon:

Artiklens forfatter. (år). Artiklens titel. *Værtspublikation*, vol./år (nr.), sidetal.

Eksempel Flyvbjerg, K. (2004). It's a manz world.
Designmatters, 6./2004, s. 16-24

Er tidsskriftartiklen uden forfatternavn – den kan f.eks. være underskrevet AA eller NN – skriver man "Anon" for anonym forfatter.

Avisartikler

Skabelon:

Artiklens forfatter. (år, dato). Artiklens titel. *Værtspublikation* [Udgivelsessted], sidetal.

Eksempel Baird, M. A. (2004, 16.-22.juli). Hofcouture.
Weekendavisen, Kultur s.1

Saunders, G. (1997, 9th December). It's a go for Bill Gates. *Gazette* [Montreal], p. 7

I f.eks. danske aviser er der utallige sektioner, og det anføres derfor, hvis den pågældende sektion har et nummer. I det andet eksempel anføres udgivelsesstedet for at præcisere, hvilket af de mange "Gazetter", der er tale om. Hvis udgivelsesstedet indgår i avisens navn, som f.eks. Washington Post, er det tilstrækkeligt.

Interview

Skabelon:

Forfatter. (år). Titel. [Beskrivelse]. *Værtspublikation*, vol./år(nr.), sidetal

Eksempel Nielsen, S. H. (2004, 22. juli). Vores børn skal vælge selv. [Interview med Leyla og Hasan om deres arrangerede ægteskab]. *Information*, s. 8-9

Generelt om elektroniske dokumenter

Internetdokumenter kan give problemer. Dokumenterne er ofte dynamiske, de ændrer sig, forsvinder måske og de oplysninger, der skal bruges til litteraturlisten, kan mangle eller være vanskelige at fastslå. En reference til et dokument fundet på Internettet bør derfor altid indeholde en række oplysninger, der kan identificere den version af dokumentet, som anvendes.

Drejer det sig om HTML-dokumenter, kan de bibliografiske oplysninger tages fra skærbilledet eller fra dokumentets <HEAD> oplysninger (findes i "vis-menuen:kilde). Ofte vil oplysningerne i <HEAD> vedrørende ophav og titel være de mest præcise, især hvis der er tale om en titel indlagt i grafik. Titlen i <HEAD> er den titel, man ser i søgemaskinerne og øverst på en udskrift.

Hvis ophavet (dvs. forfatter, redaktør, korporation) til et www-dokument ikke kan identificeres, ordnes dokumentet efter titlen. Ved dokumenter uden datering anføres uden år (u. å.). Hvis det *ikke* er muligt at identificere ophav, skal du være meget *kildekritisk* og overveje, om dokumentet har en kvalitet, der gør det egnet til at dokumentere og understøtte dine synspunkter. Nedenstående oplysninger er obligatoriske, hvis de er til stede i dokumentet. Andre elementer som f.eks. antal afsnit/linjer i dokumentet, supplerende titelinformation og udgiver kan tilføjes. Kan du ikke identificere forfatter eller hovedansvarlig, begyndes referencen med titlen og derefter dato.

www-dokumenter

Skabelon:

Ophav. (år/seneste opdatering). *Titel* (udgave). Lokaliseret [Besøgsdato] på www: URL

Eksempel Eriksen, K. (2000). *Designfagets metode og kompetencer*. Lokaliseret den 23.juli 2004 på www: <http://www.c-i-d.dk/doc/kaare-innovatoer.doc>

Skabelon med andre elementer som f.eks. afsnit/linjer i dokumentet, supplerende titelinformation og udgiver: Ophav. (år/seneste opdatering). Titel [Supplerende titelinformation]. Omfang. Udgiver. Lokaliseret [besøgsdato] på www: URL

Eksempel Babtisteria Sacra (ed.) (2003, 24. march). *An Iconographic Index of Baptismal Fonts*. [Hjemmeside for Babtisteria Sacra]. Lokaliseret den 21.juli 2004 på www: <http://www.library.utoronto.ca/bsi/>

Dele af www-dokumenter

Skabelon:

Bidragets ophav. (år/seneste opdatering). Bidragets titel. I: Værtsdokumentets forfatter eller redaktør, *værtsdokumentets titel* (evt. udgave). Lokaliseret [besøgsdato] på www: URL

Eksempel Design. (2004). I: *Columbia Encyclopedia electronic encyclopedia* (6. ed.) Lokaliseret den 22. juli 2004 på www: <http://encyclopedia.com>

Eksemplet er en leksikonartikel uden forfatterangivelse.

Eksempel Fremtidens bibliotek. I: *YouTube*. Lokaliseret den 10. april 2008 på www: <http://www.youtube.com/watch?v=PFJCqVpDRM8>

Eksemplet er et filmklip fra YouTube.

Elektroniske tidsskrifter

Skabelon:

Artiklens forfatter. (år). Artiklens titel. *Værtspublikation*, (medium), vol/år (nr). Lokaliseret (besøgsdato) på www: URL

Eksempel Smalls, J. (2003). Slavery is a woman: "Race, Gender, and visibility in Marie Benoist's Portrait d'une négresse (1800)". *Nineteenth-Century Art Worldwide*, 3/2004 (1) Lokaliseret den 21.juli 2004 på www: http://19thc-artworldwide.org/spring_04/articles/smal.html

Bemærk at kursiveringen omfatter både værtspublikation og vol./årgang men ikke nummer.

Elektroniske avisartikler

Skabelon:

Artiklens ophav. (år, dato). Artiklens titel. *Værtspublikation*, omfang. Lokaliseret [besøgsdato] på www: URL

Eksempel Thorup, Mette-Line. (2005, 14. juli). En dyne af tryghed. *Information*, 165 linjer. Lokaliseret den 27. juli 2005 på www: <http://www.information.dk/InfWebsite/FremvisningP/HP/Common/Information.php?pShow=Arkiv/ArkTAvVis.php&pTAvVis=178323>

Hvis man ønsker at angive dokumentets omfang kan både antal afsnit, linier, ord eller skærmbilleder benyttes. Der er ingen grund til at tælle manuelt, idet dokumentet kan kopieres over i Word, hvorefter optællingsfunktionen benyttes.

E-bøger og tidsskriftartikler fra databaser

Første skabelon beskriver en henvisning til en fuldtekstartikel i en online database, den anden beskriver en e-bog fundet i en online database.

Skabelon:

Forfatter. (år). Artiklens titel. *Værtspublikation*, *volume* (nummer), sidetal. Lokaliseret i databasens navn.

Eksempel Fowlow, L. D. (2003). Home Advantage. I: *The canadian architect* 48(5), 39-41. Lokaliseret i Wilson Art full text online database

Skabelon:

Forfatter. (år). *Titel: Undertitel*. Udgivelsessted: Forlag.
Lokaliseret i databasens navn.

Eksempel McRobbie, Angela (1998). *British Fashion Design: Rag Trade or Image Industry?*. Kentucky, USA: Routledge. Lokaliseret i Ebrary.

Dvd, video, Cd-rom, lydbånd m.v.

Skabelon:

Titel (udg./version), (år). Forlag/producent. (medium).

Eksempel *Understanding McLuhan: In the electric world change is the only stable factor: A cd-rom on the ideas and life of media guru Marshall McLuhan*. (1996). Voyager/Southam interactive. (cd-rom).

Hvis ophav (forfatter/redaktør/korporation) mangler, anføres titlen som første element.

Spillefilm

Skabelon:

(Instruktør ell. Producer) (Udgivelsesår). *Titel* [Motion Picture].
Land: Production Company.

Eksempel Burton, T. (Instruktør). (2005). *The Corpse Bride* [Motion Picture]. USA: Warner Bros. Pictures

Tv-udsendelse

Skabelon:

Producer (Filmproducent). Dato for visning. (år, dato). Titlen på programmet [Fjernsynsudsendelse]. Land: Production Company.

Eksempel White, J. (Executive Producer). (14. april 2010). *Design for Today* [TV udsendelse]. London: BFI, British Film Institute.

Bidrag til nyhedsgrupper

Skabelon:

Login-navn på bidragets ophav. (Dato). *Emne*. Lokaliseret [besøgsdato] på USENET: navn

Eksempel Warming, B. (2004, 11. maj). *Geni overlapper ikke genialitet pga. hjerneafvigelse*. Lokaliseret den 26. juli 2004 på TDC's nyhedsgrupper: sport og kultur: dk.kultur.billedkunst

Når man refererer til nyhedsgrupper, bør man overveje, hvorvidt bidraget er skrevet af en person, der er pålidelig. Hvis man henviser til en diskussion i en nyhedsgruppe sættes [diskussion] ind umiddelbart efter emnet.

Bidrag til e-konferencer

Skabelon:

Login-navn på bidragets ophav. (Dato). *Emne*. *Navn på e-konference*. Lokaliseret [besøgsdato] via e-mail: E-KONFERENCE@e-mailadresse

Eksempel på litteraturliste

Babtisteria Sacra (ed.) (2003, 24. march). *An Iconographic Index of Baptismal Fonts*. [Hjemmeside for Babtisteria Sacra].

Lokaliseret den 21.juli 2004 på www:

<http://www.library.utoronto.ca/bsi/>

Baird, M. A. (2004, 16.-22.juli). Hofcouture. *Weekendavisen*, Kultur s.1

Clement, J.; Holck, A. V. & Ulrich, M. M. (1996). *Arkitektur med andre ord*. København: Alinea

Design. (2004). I: *Columbia Encyclopedia electronic encyclopedia* (6. ed.) Lokaliseret den 22. juli 2004 på www:

<http://encyclopedia.com>

Eriksen, K. (2000). *Designfagets metode og kompetencer*.

Lokaliseret den 23.juli 2004 på www: [http://www.c-i-](http://www.c-i-d.dk/doc/kaare-innovatoer.doc)

[d.dk/doc/kaare-innovatoer.doc](http://www.c-i-d.dk/doc/kaare-innovatoer.doc)

Flyvbjerg, K. (2004). It's a manz world. *Designmatters*, 6./2004, s. 16-24

Fowlow, L. D. (2003). Home Advantage. I: *The canadian architect* 48(5), 39-41. Lokaliseret i Wilson Art database (acc.nr.

200312104032006) på www:

[http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/shared/shared_main.jhtml?
DARGS=%2Fhww%2Flogin.jhtml.1](http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/shared/shared_main.jhtml?DARGS=%2Fhww%2Flogin.jhtml.1)

Hajer, M. & Reijndorp, A. (2001). *In search of new public domain: Analysis and strategy*. Rotterdam: Nai Publishers

Hauchrog, E. (1997). *Tegnekompendiet: En indføring i den klassiske rumlige tegning*. København: Danmarks Design-skole. Basisstudiet.

Jankowski, J. (1992) *Shelf Life: Modern package design 1920-1945*. San Francisco: Chronicle Books

Jor. F. (Red.). (1999). *Nordiske kunstner hjem*. København: L&R Fakta

Luhmann, N. (1998). Erkendelse som konstruktion. I: Hermansen, M (ed.), *Fra læringens horisont – en antologi*. Århus: Klim

Nielsen, S. H. (2004, 22. juli). Vores børn skal vælge selv. [Interview med Leyla og Hasan om deres arrangerede ægteskab]. *Information*, s. 8-9

Saunders, G. (1997, 9. december). It's a go for Bill Gates. *Gazette* [Montreal], p. 7

Smalls, J. (2003). Slavery is a woman: "Race, Gender, and visibility in Marie Benoist's Portrait d'une négresse (1800)". *Nineteenth-Century Art Worldwide*, 3/2004 (1) Lokaliseret den 21. juli 2004 på [www: http://19thc-artworldwide.org/spring_04/articles/smal.html](http://19thc-artworldwide.org/spring_04/articles/smal.html)

Thorup, Mette-Line. (2005, 14. juli). En dyne af tryghed. *Information*, 165 linjer. Lokaliseret den 27. juli 2005 på [www: http://www.information.dk/InfWebsite/FremvisningPHP/Common/Information.php?pShow=Arkiv/ArkTAvVis.php&pTAvVis=178323](http://www.information.dk/InfWebsite/FremvisningPHP/Common/Information.php?pShow=Arkiv/ArkTAvVis.php&pTAvVis=178323)

Understanding McLuhan: In the electric world change is the only stable factor: A cd-rom on the ideas and life of media guru Marshall McLuhan. (1996). Voyager/Southam interactive, cd-rom, udsendt i 1996

Warming, B. (2004, 11. maj). *Geni overlapper ikke genialitet pga. hjerneafvigelse*. Lokaliseret den 26. juli 2004 på TDC's nyhedsgrupper: sport og kultur: dk.kultur.billedkunst

Gode råd

Start i god tid, og notér løbende hvilke bøger og lign. du bruger, så du har helt styr på, hvad der skal med i litteraturlisten, og hvad der ikke skal.

Hvis du bruger biblioteksbøger, er det en god idé at tage en kopi af titelbladet, inden du afleverer bogen, ellers risikerer du, at bøgerne er udlånt, når du får brug for oplysningerne til litteraturlisten – titel, forfatter, forlag etc.

Læs grundig korrektur til sidst.

Hvis du har lyst til at læse mere om litteraturlister og litteraturhenvisninger er her to gode steder at fortsætte.

Skov, A. (2000). *Referér korrekt!: Om udarbejdelse af bibliografiske referencer*. København: Danmarks Biblioteksskole. Lokaliseret den 23. november 2011 på [www: http://vip.iva.dk/tutorials/referencer/introduktion.htm](http://vip.iva.dk/tutorials/referencer/introduktion.htm)

Åbningstider

Mandag-torsdag 9.30-20.00

Fredag 9.30-16.00

Juli – august alle dage 9.30-16.00

Kontakt

Biblioteket for Arkitektur, Design & Scenekunst

Danneskiold-Samsøes Allé 50

1434 København K

32 68 68 00

bibliotek@kadk.dk